

Uvodnik

V času, ko gre revija v tisk, se zdi številka o pandemiji skorajda odvečna, saj se katastrofe, nekatere še mnogo bolj uničujoče, vrstijo ena za drugo. A katastrofa je stanje, ne dogodek. Posledice pandemičnih izbruhov virusov, vojn, požarov, suš in vseh drugih manifestacij podnebnega zloma živimo iz dneva v dan. Čas »nove normalnosti« je tu in več kot očitno je, da razen malih in v širši sliki (samo)upropaščanja človeštva in planeta nepomembnih volilnih zmag vrnitve v prejšnja stanja ne moremo doseči. Globalni trendi omejevanja gibanja, nadzorovanja in onemogočanja političnega s strokovnimi argumenti močno spominjajo na mračno obdobje po 11. septembru 2001 (ki se prav tako še ni končalo), le da so tokrat v ospredju zdravstveni in ne varnostni razlogi, oba reza pa poleg globalnosti močno povezuje tudi vznikanje alternativnih razlag dogodkov.

Obdobje preteklih dveh let je kljub vsemu slabemu vseeno nakazalo dve izrazito pozitivni stvari. Prvič, neznansko solidarnost med ljudmi, ki se je pokazala takoj ob zaprtju praktično povsod po svetu, še danes, skoraj tri leta po uvedbi »lockdownov«, pa daje neverjetno upanje v človeštvo. Splet so preplavili posnetki medsebojne pomoči, ki se je kazala kot pomoč starejšim, onemoglim in revnejšim, koncerti na balkonih, spoznavanje in organiziranje s sosedi, skrb za lastno zdravje in zdravje drugih, lastna pridelava hrane ipd. Zdi se, kot da je bil primarni odziv velike večine prebivalstva sveta na (vsaj koronsko) krizo izjemno solidaren in usmerjen v čim mirnejše preživljanje tega izrednega stanja. Stvari pa so se zapletle že kmalu, praktično takoj, ko je v situacijo s prepovedovanjem, nadzorom in triažo začela posegati Država. Pogosto nesmiselni, praviloma pa nekoherentni in arbitrarni ukrepi oblasti so na globalni ravni izzvali celo paleto razlogov za upor, ki se je ponekod manifestiral kot nasprotovanje določeni politični opciji, ponekod kot zanikanje (smrtonosnosti) virusa, ponekod kot obči dvom v znanost in nekje spet kot splošen upor proti institucijam države, institucionalizirani koruptivnosti in državnemu poseganju v pravico posameznice do sprejemanja odločitev, poveza-

nih z lastnim zdravjem, življenjem in političnim delovanjem. Če je bil rezultat družbenega odziva na pandemijo združevalen, se je državno upravljanje s krizo povsod končalo v neverjetno polarizirani družbi, v kateri so se poglobile pretekle razlike in vzpostavile nove.

Drugič, če se omejimo le na domačo realnost, je mobilizacija ljudi ob delovanju vlade presenetila mnoge, saj sta glavno nasprotovanje vladnim ukrepom in bojkotiranje vrnitve v normalnost prišla s tistega pola, od koder večina tega ni pričakovala, in predvsem v obsegu, ki je popolnoma presenetil. Nasprotovanje vladnim ukrepom je v veliko skupino povezalo prej po številu zanemarljive anarhiste, nasprotnike cepljenja, nasprotnike farmakologije, antiglobaliste, antisorošide, hipije ter mnoge druge,¹ ki so dejanja državnih oblasti v spregi z nadnacionalnimi korporacijami in političnimi entitetami razumeli kot arbitrarne, nepremišljene in nerazumne, celo zarotniške. Gotovo je res, da je bil vsaj v domači javnosti diskurz, ki je spremljal nasprotovanje in zavračanje ukrepov, pogosto jecljav, neartikuliran in nereflektiran, ampak saj je s strani večine kot tako pogosto sprejeto vsako stališče, ki je bolj ekstremno od tistega, ki ga zagovarja liberalni esteblišment. Če je ta med krizo nasprotoval le aktualni domači vladi, je raja na ulici izražala kritiko Države in njenega biopolitičnega delovanja. Množična mobilizacija na protestih in predvsem pohod po Celovski cesti od centra Ljubljane do obvoznice in nazaj 29. septembra 2021 sta pokazala, da ljudje cenijo lastno svobodo in so se zanje pripravljali odpovedovati najosnovnejšim pravicam. Šolanje, delo, obiski zdravnika, potovanja v tujino in nakupovanje življenjskih potrebščin so za presenetljivo visok delež prebivalstva naenkrat postale dejavnosti, popolnoma podrejene politični izbiri. Zdi se, kot da je našo družbo v nekem kratkem obdobju preplavilo skorajda militantno samoodpovedovanje liberalnemu potrošniškemu udobju ter da so v vsakdanu ponovno začele prevladovati politične debate – še več, politično delovanje, ki ni bilo omejeno le na preproste volilne izbire med milijonarji ali na referendumске *da* ali *ne*, temveč je zadevalo izbiro med življenjem, ki ga je vredno živeti, in golim življenjem, oropanim vseh pravic in zvedenim na biološko preživetje.

Aktivacija ljudi je pokazala, da truizmi o tem, kako je ljudem vseeno za politiko, nikakor ne držijo. Zdi se, kot da se je podrla nepisana

¹ Ne pozabimo na frizerje in taksiste, ki so se ob oholem lomastenju vlade uspeli formirati v razredno frakcijo. Kretenskost covidnih pravil morda najboljše kaže primer, ko frizer za sestanek z nepremičninskim agentom ne potrebuje testa, nepremičninski agent pa za obisk frizerja ga.

družbena pogodba med velikim delom prebivalstva, ki na prvi pogled deluje apatično, ne voli in ne lajka dežurnih olupševalcev kapitalističnega vsakdana, a v zameno zahteva odpoved države od prekomernega poseganja v lastna življenja, pri čemer individualno zasleduje emsko kvaliteto življenja. Ko je z uveljavljanjem totalne kontrole nad dobesedno vsakim korakom prišlo do odstopa Države od tega miro-ljubnega tihega dogovora, je ljudem enostavno prekipelo.

Sprega znanstvene stroke, politikov vseh polov in provenienc, novinarjev in komentatorjev, nevladniškega industrijskega kompleksa ter drugih, na državo vezanih političnih subjektivitet, je množico protestnikov, ki so iz najrazličnejših razlogov nasprotovali najrazličnejšim delom državnih ukrepov »za zaježitev pandemije«, žalila na najrazličnejše načine. Upamo si trditi, da tovrstne množične diskvalifikacije v domačem političnem prostoru še nismo videli (razen seveda v patriarhalnem nasilju države). Država je skozi ves svoj mehki in trdi aparat udarila po tistih, ki so (morda naključno) pogledali ven iz vsakdanjih političnih tem ter začeli resno preizpraševati sistem oblasti, v katerem živimo, represija državnih organov pa nikakor ni bila le znak zlohotnosti Janševe vlade, temveč predvsem pokazatelj strahu pred ljudmi, ki so opozarjali, da je Država prekršila družbeno pogodbo.

Obenem se je pokazalo, da se ne nominalno leva družbena gibanja ne poštena inteligenca (po Kardeljevem sloganu *kmetstvo, delavstvo in poštena inteligenca*) niso zmogli odzvati v sozvočju z družbenim vrenjem od zunaj poimenovanega anti-vax gibanja, s katerim imajo vsaj v vprašanju družbe nadzora in novih oblik izkoriščanja ter zatiranja mnoga polja prekrivanja. Pri tem gre za problem ujetosti omenjenih akterjev v imaginarije razvoja, pozitivizma in države, kar Abdullah Öcalan imenuje kapitalistična modernost in katere problemi so globlji in starejši od kapitalizma samega. Če kot družba doživljamo kolaps tudi zdravstvenega sistema, morda ne bi bilo napak prisluhniti ljudem, ki pravijo, da so problemi večji od obsega financ, namenjenih zdravstvu, ter globlji od razpada javnega zdravstvenega sistema.

Ker je družbeno vrenje odpiralo vprašanja zdravja, telesa in narave, se akterji, ki večinoma delujejo znotraj okvirjev industrializirane in sekularne družbe, niso zmogli soočiti z nečim, kar bi bilo v akademskem diskurzu bližje milenijarističnim gibanjem, starovercem ali odrasti. Gre torej za deficite moderne v soočanju s predmoderno in postmoderno.

V tem oziru je zaskrbljujoče in povedno, da tudi v pričujoči številki ČKZ, ki naj bi deloval na presečišču teh dveh akterjev, ni bila opravljena vsaj resna diskurzivna analiza glavnih narativ anti-vax gibanja in njegovih potencialnosti. Najobsežnejši izmed njih govori namreč o novem svetovnem redu, preko katerega naj bi se samoustoličena globalna elita hotela polastiti svetovne ekonomije in človeka v celoti. Zavaljo tega naj bi umetno povzročila krizo, *plandemijo*, in v odzivu nanjo preobrazila družbo, da v polnosti deluje v njihovo korist. Kot glavna faktorja se praviloma omenjata Bill Gates in njegova sprema z Mednarodno zdravstveno organizacijo ter Klauss Schwab, prvi človek Davosa, krožka političnih in gospodarskih voditeljev kapitalističnega globalnega severa. Pri slednjem so izpostavljeni njegov program, knjiga *Velika ponastavitev* (*The Great Reset*) ter četrta industrijska revolucija, pri kateri naj bi se med drugim izgovor kužnosti in človeškega stika v praksi uporabil za vpeljavo digitalnega nadzora nad vsakdanjim življenjem ter telesom samim.

Kakšne lekcije torej potegniti iz političnega vrenja zadnjih dveh let in pol? Prvič, ljudska jeza se je tokrat izrazila v popolnoma novih političnih barvah, pri čemer stari vzorci delitve na »leve« in »desne« niso niti malo pomagali pri razumevanju mnogoterih vzrokov in motivacij za nasprotovanje, prav tako kot so mnogotere tudi ideje družbene ureditve, za katere so se zavzemali. Drugič, ne zdi se mi, da gre pri političnih stališčih sicer izjemno heterogene skupine ljudi, ki so se na tak ali drugačen način upirali koronskim ukrepom, a priori za progresivna ali revolucionarna stališča, navsezadnje je strankarska manifestacija gibanja, Resnica, zaplula v precej fašistoidne vode. Revolucionarnost gre iskati predvsem v pripravljenosti na samoodpovedovanje za politične ideale. Tretjič, jasno je, da trenutna svetovna družbeno-politična ureditev ustvarja probleme in krize, ki jih s svojo logiko ne more reševati, kaj šele odpraviti. Politika mora torej postati ljudska in poskrbeti za demokratično vzpostavljanje kvalitetnega in zdravega bivanja na tem planetu, ne pa biti zvedena zgolj na orodje nadvlade.

Če ljudje tako (resno) jemljejo politiko, potem je eden od ciljev te številke poizkusiti na novo kartirati politično polje, najti znotraj nje-ga progresivne politične elemente ter vzpostaviti politično teorijo, ki vključuje ljudska vedenja, sentimente in potrebo po političnem organiziranju.